

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 22.03.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 04.10.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 15.12.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021...-883143>

TÜRKİYE’DE MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK ÜZERİNE FELSEFİ TERCİHLERİ: BİÇİMSEL VE / VEYA DUYUMSAL*

Göksel YIKMIŞ¹, Ahmet Serkan ECE², Ekin ÇORAKLI KAHRAMAN³

ÖZ

Bu çalışmada müzik öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının müzik üzerine felsefi tercihlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemiyle yürütülmüş ve veriler yarı yapılandırılmış şekilde hazırlanan görüşme sorularından elde edilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 27-28 Nisan 2016 tarihleri arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcılara, müziği algılama bakımından birbirinden farklı iki temel yaklaşımla hazırlanan sorular hazırlanmıştır. Söz konusu sorular, Immanuel Kant’ın (1724 –1804) “Müziği Duyumsal Olarak Algılama” ve Eduard Hanslick’in (1825 –1904) “Müziği Biçimsel Algılama” ya ait görüşleri çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu araştırma ile birlikte, müzik öğretmeni adaylarının müziğe bakışlarının felsefi olarak değerlendirilmesi ile ilgili yeni bir tartışma alanı açılması beklenmektedir. Elde edilen verilerden, müzik öğretmeni adaylarının müzik dinleme sırasında müziği algılama şekilleri duyumsal, biçimsel, hem duyumsal hem biçimsel olarak dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte müzik öğretmen adaylarının müziğin genel tanımına ilişkin Hanslick veya Kant’ın görüşlerini benimsedikleri, müziğin estetik değerine ilişkin ise biçimsel ve duygusal yönünün ön planda olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzik felsefesi, müzik eğitimi, müzik öğretmenleri, Kant, Hanslick

PHILOSOPHICAL PREFERENCES OF MUSIC TEACHER CANDIDATES ON MUSIC IN TURKEY: FORMAL AND / OR SENSORIAL

ABSTRACT

In this study, it is aimed to evaluate the philosophical preferences of the teacher candidates who attend the department of music education on music. This study was conducted through the qualitative research method and the data were obtained from interview questions prepared in a semi-structured way. The participants of the study are students studying at Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, Department of Music Education between 27-28 April 2016. The questions were prepared for all the participants with two basic approaches different from each other in terms of perception of music. These questions were formed within the framework of Immanuel Kant's (1724 -1804) "Perceiving Music Sensorially" and Eduard Hanslick's (1825-1904) "Formal Perception of Music". With this research, it is expected that a new field of discussion will be opened about the philosophical evaluation of music teacher candidates' views of music. From the data obtained, it was concluded that the music teacher candidates' perceptions of music during listening to music were sensory, formal, both sensory and formal. In addition to this, it is understood that the music teacher candidates adopted the views of Hanslick or Kant regarding the general definition of music, and the formal and emotional aspects of the aesthetic value of music are in the foreground.

Keywords: Philosophy of music, music education, music teachers, Kant, Hanslick

¹ Bingöl Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, gokselyikmis@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2126-6003>

² Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, ece_a@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1369-5812>

³ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, ekincorakli@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8372-2751>

1. GİRİŞ

Müzik; insanoğlunun bireysel, toplumsal, düşünsel ve ruhsal gereksinimlerini sesle anlatma sanatı olarak tanımlanabilir. Evrensel bir kültürel birikime sahip olan müzik, insanlığın ifade etmek istediği şeyleri sözlü ses, doğal ya da yapay aygıtların sesleri yardımıyla ortaya koyma biçimi olup, çağlar boyu gelişen estetik temelli bir ifade yöntemidir. Sanatsal bir ifade yöntemi olması bakımından müzik, felsefi bakımdan ele alınmaya değer bir yapıdadır.

Felsefenin sorgulayıcı yönü dikkate alındığında müziği incelemek, felsefe bakımından herhangi bir şeyi incelemekten farklı değildir. Dolayısıyla müzik olgusuna felsefi yöntemle yaklaşmak, müzik adına kuramsal ve yönteme dayalı inceleme yapmanın ta kendisidir. Sonuç olarak, müziği felsefi bakış açısıyla değerlendirmenin, felsefe dünyasında kendine yer edinmiş bir çalışma alanı olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, müzik öğretmeni adaylarının felsefi anlamda müzik olgusuna bakışı bilinmesi gereken bir özellik olarak düşünülebilir.

2. KANT, HANSLICK VE MÜZİK

Felsefe, özünde içerdiği sorgulayıcı tavrıdan ötürü kuşkusuz birçok farklı alan hakkında söz sahibi olma ve fikir belirtme çabasıdır. Felsefenin özündeki bu sorgulayıcı tavır, tıpkı diğer alanlarda olduğu gibi sanat felsefesinde de, daha da özele inerek müzik alanında kendini gösterebilmektedir. Bu bağlamda katılımcılara müziği algılama içerikli yöneltilen soruların çıkış noktası olan birbirinden farklı iki temel felsefi yaklaşımdan ilk olarak “Müziği Duyumsal Olarak Algılama” çerçevesinde Immanuel Kant’ın estetiğe dair görüşlerine değinilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte başlangıçta şunu ifade etmek gerekir ki; bu çalışmanın amacı aslına bakılacak olursa etraflıca bir Kant estetiği tartışması ya da incelemesi sunmak değildir ki, böyle bir işe girişmek başlı başına farklı bir araştırma konusu olmayı hak etmektedir. Bundan ziyade, Kant’ın estetik görüşlerini referans noktası alıp onun çokça kullandığı *hoşlanma* ve *güzel* kavramlarına dair görüşlerinden yola çıkarak; neden Kant’a bu çalışmanın iki kutup noktasından biri olan “müziği duyumsal olarak algılama” tarafının temsilciliğinin uygun görüldüğünü belirtmek, çalışmanın Kant ile ilgili kısmını oluşturmaktadır. Buna ek olarak tıpkı Kant’ta olduğu gibi, Hanslick’in görüşleri de bu çalışmada aynı prensip çerçevesinde ele alınıp, yani etraflıca bir Hanslick tartışmasına girmekten ziyade, çalışmanın iki ana unsurundan bir diğeri olan “müziği biçimsel olarak algılayanların” referans noktası olarak yer alacaktır.

Kant’a göre (2011) bir şeyin güzel olup olmadığını ayırt edebilmek, kişinin hayal gücünün devreye girdiği bir değerlendirme sonucunda o şeyin kişiye verdiği haz duygusuyla bağlantılıdır. Bu bağlamda Kant, bir şeyin güzel olup olmamasına ilişkin yargıda bulunmanın, akıl yoluyla değil tahayyül yoluyla mümkün olduğunu savunmaktadır (Kant, 2011, s. 53). O hâlde beğeniyi; kişinin akıldan ziyade hayal gücü vasıtasıyla ilgili objeye karşı bir haz duygusuna sahip olması olarak ifade edebiliriz. Bu çerçevede Kant, beğeni yargısını bilgi yargısı ve mantıksal olarak değil, estetik olarak görmekte ve beğeni yargısının öznel olduğunu savunmaktadır, çünkü ona göre haz ve hazzsızlık duyguları nesnellikle bağlantılı değil, aksine özeldir (Kant, 2011, s. 53-54). Dolayısıyla bir yargıyı estetik olarak tanımlamamızı sağlayan şey, söz konusu yargının temelini akla değil, duyguya bağlı olmasıdır.

Bununla birlikte Kant’a göre (2011), beğeniyi kişiden hareketle “bir nesneyi ya da bir tasarım türünü hiçbir çıkar olmaksızın bir hoşlanma ya da hoşlanmama yoluyla yargılama yetisi” olarak ifade ederek, bu hoşlanmanın nesnesine “güzel” demektedir (Kant, 2011, s. 62). Bu noktada müzik de dâhil olmak üzere estetik objeye izleyici ya da dinleyici tarafından *güzel* hükmü verildiğini düşünecek olursak; bu yargıyı belirleyen temel adımın, dinleyicinin estetik objeyi (müzikal eseri) beğenip beğenmediğine ilişkin ortaya çıkan duygular olduğunu söylemek mümkündür.

Güzel sanatlara ilişkin Kant, müzik ve resim sanatını “duyumların güzel bir oyunu” olarak tanımlamaktadır (Kant, 2011, s. 196). Müzik özelinde ise Kant’ın (2011) görüşleri ele alındığında; onun müziğin geride herhangi bir kalıcı düşünce bırakmayan, geçici izlenimler veren özellikte olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Kant’a göre bu sanat dalında titreşimlerin oluşturduğu matematiksel bir form mevcuttur, ancak bu form belli kavramlara dayanmaz. Bu yüzden Kant, müziği -her ne kadar yol açtığı hoşlanma bakımından değerlendirdiğinde en yüksek konumda olsa bile- yalnızca duyumlarla oynadığı için, akla herhangi bir kültür sağlayabilecek güzel sanatlar dalları içerisinde en alt mertebede görmektedir. Bu bağlamda Kant müziği “kendini geniş bir alana yayan kokudan türetilen bir tür keyif” gibi gördüğü için, ona göre müzik sadece kişisel haz duygusu üreten bir güzel sanat dalıdır (Kant, 2011, s. 202-204).

Sonuç itibarıyla yukarıda da görüldüğü üzere, estetik yargı için gerekli olan bağlantıyı sağlayan şeyin Kant’ta duyumlar olarak ifade edilmesi, bu çalışmada neden müziği duyumsal olarak algılayan bir dinleyicinin Kant’ın görüşleri altında ele alındığını göstermektedir.

Kant ile ilişkili olarak çizilen genel tablo yukarıda ele alındığı şekilde olmakla birlikte, Hanslick’in estetiğe ve müziğe ilişkin düşüncelerini ise müziği biçimsel algılama kapsamında ele almak gerekmektedir.

Bu bağlamda Kant’tan yola çıkarak bir sanat eserinin güzel olarak yargılanmasının akıldan ziyade duyuların gözetiminde olan bir faaliyet olduğunu daha önce ifade ederken, şimdi ise estetik yargı belirtmede duyuların devre dışı kaldığı bir bakış açısını ele almaktayız. Hanslick’in müziğe ilişkin görüşleri, onun formalist, yani sanatta biçimciliği savunan bir yapısı olduğunu göstermektedir. Çoraklı’ya göre (2016) müzikal biçimcilik müziğin anlamının ve değerinin onun içinde bulunan biçimlerde saklı olduğu fikrini temsil eder. Bu biçimler; hareket eden sesler, temalar, temaların yürüyüşü, ritmik hareketler gibi müzikal olayları kapsamaktadır. Sübjektif nitelik taşıyan duygular ise bu fiziksel özelliklerin dışındadır ve müziğin estetik değeri söz konusu olduğunda ikinci plana düşer.

O hâlde sanatta biçimci olmayı; müziği biçimsel algılayan bir dinleyicinin müzik eserine ilişkin estetik yargısını, yani diğer bir deyişle müzik eserinin güzel olduğunu söylemesini, o eserin sahip olduğu müzikal biçimlere göre belirtmesi olarak ifade edebiliriz. Bu noktada Hanslick (1986) güzel olarak yargılanan bir müzik eserinin “sadece seslerden ve seslerin sanatsal birleşiminden oluşan güzellik” e sahip olması gerektiği görüşünü savunmaktadır. Dolayısıyla müziği biçimsel olarak algılayan bir kişinin eseri güzel bulması için bakacağı şeyler de seslerden ve seslerin hareketlerinden başka hiçbir şey olmayacaktır. Ayrıca Hanslick’in ifadelerinde müzik dinlerken ortaya çıkan duyguları estetik haz olarak değerlendirmede, aksine duyguları ikinci plana atarak müzikal güzelin gerçek kaynağının hayal gücü olduğunu belirttiği görülmektedir (Hanslick, 1986, s. 5). Bununla birlikte Hanslick, Kant’tan farklı olarak, güzellik söz konusu olduğunda hayal gücünü “aktif anlama ile düşünme” olarak kabul etmektedir (Hanslick, 1986, s. 4). Müzikte güzeli salt duygularla bağdaştıran kişiler ise, Hanslick’e göre, müzikal güzel kavramı ile ilgili estetik bir irdeleme yapmada eksikliğe sahiplerdir çünkü sanatsal haz mutlaka entelektüel bir yan da içermelidir (Hanslick, 1986, s. 65).

Hanslick’in müziğin estetik yönünü vurgularken kullandığı biçimsel bakış açısı, müziğin içeriği ile ilgili düşüncelerinde de benzer şekildedir. Ona göre, müziğin içeriği duyulabilir ses şekillerinden oluşur (Hanslick, 1986, s. 78) ve bu içeriğe sözel bir isim vermek mümkün değildir. Sonuç itibarıyla “her bestede içerik, aklın spontane bir yarattığı seslerden oluşan özel bir yapıdan doğar” ifadesi; tam da müziği biçimsel algılayan bir dinleyicinin esere ilişkin yargıda bulunurken sahip olduğu düşünce tarzını yansıtmaktadır (Hanslick, 1986, s. 83).

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere, müziği biçimsel olarak algılamayı, daha önce ele aldığımız duyumsal olarak algılamamın tam karşısına koyabiliriz. Dolayısıyla algılama tarzı göz önünde bulundurulduğunda, katılımcılar için duyumu ve biçimci şeklinde iki kutuplu bir çerçeve çizmek şu haliyle artık mümkündür. Ancak bulguları ortaya koymadan önce, Türkiye’de ilgili literatürde müziğe yönelik felsefi yaklaşımların ne şekilde ele alındığından söz etmek gerekmektedir.

Müzik-felsefe ilişkisine dair ilgili literatüre baktığımızda, müziğe yönelik felsefi yaklaşımların farklı şekillerde ele alındığı görülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de müziğin bir felsefe konusu olma yolunda ne derecede ilerlediğini, ilgili literatürü inceledikten sonra söylemek mümkündür.

Şen’in (2014), “müzik öğretmeni adaylarının müzik estetiğine ilişkin düşünceleri”ni sorguladığı araştırma sonucunda; adayların müziği estetik bir sanat olarak gördükleri ve müziğin tanımını yaparken bu estetik yönünü vurguladıkları görülmektedir. Müzik estetiği hakkında görüşlerini belirten öğretmen adayları “estetik açıdan müzik ve müzik estetiği” temaları arasında bir benzerlik söz konusu görülmekle birlikte ilkinde müziğe vurgu yapmışlar, ikincisinde ise estetiği açıklamaya çalışmışlardır. Ayrıca, bu ifadelerde öğretmen adayları konu ile ilgili düşüncelerini açık bir şekilde ifade ederek, kişiye göre değişebilen estetik yargılardan, müziğin evrensel yönünden, kendi kültürümüze ait müzik eserlerinin bize daha fazla haz verebileceğinden bahsetmişlerdir. Buna ek olarak estetik ile eğitimin arasındaki ilişkiden, yani estetik değerlendirmeleri yapabilmek ve bir eseri estetik güzellikleri ile kavrayabilmek için eğitime gereksinim olduğu gibi önemli görüşleri ortaya koyduklarının sonucuna ulaşılmıştır.

Bununla birlikte yine eğitim çerçevesi bir araştırma olan Kaplan’ın (2010) çalışması, “sanat eğitiminde müziğe felsefe penceresinden bakabilme”nin nasıl olacağına ilişkindir. Araştırma sonucunda; eğitimin amacının; çok yönlü düşünebilen, sorgulama becerisi olan, çözüm üreten bireyleri yetiştirmek olduğu ifade edilmiştir. Bu hususta bilim eğitimi ile sanat eğitiminin iş birliği yapmasının da önemi vurgulanmıştır. “Sanat eğitiminin bir parçası da müziktir” ifadesinden yola çıkarak; sanatsal bir eğitimin yolunun müziğin insan yaşamındaki yerini anlamaktan ve müziğin ne olduğunu kavramaktan geçtiğini belirtmiştir. Dolayısıyla bu tarz bir eğitimin temelini de müziğe felsefe penceresinden bakmak olduğu yargısına ulaşılmıştır.

Eğitime ilişkin Sarıgöz vd.’nin (2015), “Sanat Eğitimi ve Gerekliliği Anketi”nin sonucunda; ortaöğretimde okuyan öğrencilerin sanat eğitimi ve gerekliliği ile ilgili olarak yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. Bununla birlikte kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında sanat eğitimi ve sanatın gerekliliği bakımından cinsiyete bağlı olarak bir görüş farkının olmadığı da tespit edilmiştir. Ayrıca, spor lisesinde okuyan öğrencilerin sanat eğitimi ve sanatın gerekliliğine ilişkin görüşlerinin diğer ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilere göre daha olumlu ve bilinçli olduğu tespit edilmiştir.

Buna ek olarak Doğanay ve Sarı'nın (2003), Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilen "Felsefi Tercih Değerlendirmesi" adlı ölçekten elde edilen verilerden hareketle yaptıkları "ilköğretimdeki öğretmenlerin sahip oldukları eğitim felsefelerine ilişkin algılarını" inceledikleri çalışma göze çarpmaktadır. Bu çalışmada öğretmenlerin sahip oldukları eğitim felsefelerinin ele alınan değişkenler açısından anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Buna ek olarak eğitimin amacı, içeriği, ortamı ile öğretmen ve öğrencinin rolü konularındaki öğretmen görüşlerinin ilk tercih olarak belirtilen eğitim felsefesi ile -bazı istisnalar haricinde- tutarlılık göstermediği yargısına ulaşılmıştır.

Yine yukarıda sözü edilen ve ölçeğin kullanıldığı bir başka çalışma ise Yokuş'un (2016) "müzik öğretmeni adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerini belirlediği ve çeşitli değişkenler açısından irdelediği" ne ilişkin araştırmasıdır. Adı geçen ölçekte yer alan felsefi akımları daimicilik, idealizm, realizm, deneyselcilik ve varoluşçuluk olarak belirtilip müzik öğretmeni adaylarının en çok benimsedikleri eğitim felsefesinin "deneyselcilik" olduğu belirlenmiştir. Ayrıca mezun olunan okul türü ele alındığında "daimicilik" alt boyutunda kayda değer bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından büyük bir farklılık olmadığı yargısına da ulaşılmıştır.

Literatüre baktığımızda eğitim tabanlı araştırmalarla birlikte, ayrıca müziği düşünce bakımından ele alan çalışmaların da yapıldığı görülmektedir. Bununla ilgili ilk olarak Erbay'ın (1999), 18.yy ve 20.yy arası düşünce tarihinden seçtiği temsilcilerin sanat ile ilgili görüşlerinden yola çıkarak hazırladığı "Sanatın felsefi açıdan sınıflandırılması" çalışması gösterilebilir. Bu araştırmanın sonucunda; sanatın toplumsal, düşünsel ve bireysel etkileşimlerden şekillenen nesnelere üreten bir yapıda olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda sanatın ortaya çıkış sürecini de psikoloji, felsefe ve sosyoloji gibi düşünsel sistemlerle ilişkilendiren bir yargı ortaya çıkmıştır.

Müzik-düşünce tabanlı çalışmalara bir başka örnek olarak Tatar'ın (2011), çalışmasında ise; müziğin, iman ve felsefenin birbirleri arasındaki muhtemel ilişkilerin "yer" ve "mekân" düzeyinde farklı karakterlere sahip olacağı fikri öne sürülmüştür. Bu hususta müzik, iman ve felsefenin boyutsal olarak ne olduğuna ilişkin bir sorun yaşandığında, bu onların aynı yerde bulunamaz oluşundan ziyade, yer kavramının bazı insanlarca tek boyutlu bir nokta olarak kavranmasından meydana geldiği yargısı ortaya konmuştur.

Diğer iki çalışmaya ek olarak literatürde Ülger'in (2014), Alman estetik kuramcı ve besteci Wagner'in müziği felsefi bir düşüncenin ifadesi olarak ele aldığı görüşlerini içeren "Richard Wagner'de müzik felsefesinin temelleri" adlı çalışmasından söz edilebilir. Bu çalışma; Wagner'in müzikte var olan metafizik yaklaşım ve felsefi kavramların hangi düşünsel sistem ve yapısal dizgilerden kaynaklanıp geliştiğine dair görüşlerini içermektedir. Adı geçen çalışmada, bu gelişimin sonunda Wagner müziğinin yeni bir estetik kurama dönüşerek müziksel ideayı nasıl değiştirip felsefi temellere dayandırdığının analizi yapılmış, buna ek olarak Wagner müziğinin Schopenhauer, Budizm, Aristoteles, Kant ve Hegel düşüncelerinden aldığı etkiler de tartışılmıştır.

İlgili literatür göz önünde bulundurulduğu zaman, Türkiye'de müziğin bir felsefe konusu olma yolunda ilerlediği söylenebilir. Ancak müziğe ilişkin felsefi yaklaşımların irdelendiği veya karşılaştırıldığı ya da müziği algılamada bu felsefi yaklaşımların rolü ile ilgili herhangi bir araştırma bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla, araştırmanın öncelikle bu eksikliği gidermek ve müziğe dair felsefi yaklaşımlara dikkat çekmek açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra araştırmanın, müzik öğretmeni adaylarının hangi felsefi yaklaşımla müziği algıladıklarına yönelik verileri elde etme, çözümleme ve yorumlama sürecinde bilimsel metot kullanılması açısından bir başlangıç niteliği taşıdığına inanılmaktadır. Başka bir ifade ile bu araştırma sadece felsefi irdelemeyi değil felsefe kuramlarından yararlanarak bilimsel bir sonuca ulaşmayı da hedeflemektedir. Araştırmanın ayrıca, diğer meslek adayı öğrencilerine, farklı meslek ve yaş gruplarına, farklı felsefi yaklaşımlar da eklenerek uygulanabileceği ve böylelikle yeni araştırmalar için bir ilham kaynağı olabileceği umulmaktadır.

Yukarıdaki düşünceler ışığında gerçekleştirilmiş olan bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının müziği algılamalarına ilişkin "Müziği Biçimsel olarak Algılama" ve "Müziği Duyumsal olarak Algılama" adlı birbirinden farklı iki temel yaklaşımdan hangisine daha yakın olduklarını üç adet tema yardımıyla saptamak ve incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Müzik Öğretmeni Adaylarının;

- 1- Müziği dinlerken, biçimsel mi yoksa duygusal olarak mı algıladıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Müziğin iki farklı felsefi yaklaşımı olan Kantçı veya Hanslickçi felsefe yaklaşımına ilişkin tercihleri nedir?
- 3- Müziğin estetik değerini belirleyen unsurlara ilişkin görüşleri nelerdir?

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinin durum çalışması desenlerinden “bütüncül tek durum” deseni kullanılmıştır. Durum çalışması deseni; güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemi şeklinde tanımlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Durum çalışması güncel bir olgunun kendi yaşam çerçevesi içinde çalışılması ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılabilir. Yani durum çalışması araştırmacının “neden?” ve “nasıl?” sorularına odaklanarak “hedeflenen durumu” derinlemesine ve ayrıntılı olarak irdelemek istediğinde kullanılmaktadır (Akar, 2019; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırmada desen olarak seçilen bütüncül tek durum desenlerinde, tek bir analiz birimi (bir birey, bir kurum, bir program, bir okul vb.) vardır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmanın deseni olarak bütüncül tek durum deseninin seçilmesinde, daha önce hiç kimsenin çalışmadığı veya ulaşamadığı durumların bütüncül tek durum deseni kullanılarak çalışılabilmesinden yola çıkılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Yapılan çalışmada ele alınan bütüncül tek durum deseni, müzik öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının müziğe bakışlarının felsefi olarak değerlendirilmesine ilişkin görüşleridir. Verilerin elde edilmesinde görüşme tekniği kullanılarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır.

3.2. Çalışma grubu

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yolu takip edilmiştir. Araştırmanın örnekleme belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden "maksimum çeşitlilik örneklemesine" başvurulmuştur. Burada amaç, küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Araştırma Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde, araştırmaya gönüllü katılım sağlayan Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalı'nın 2, 3 ve 4. Sınıflarda öğrenim gören toplam 15 öğrenci ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Görüşmeler her katılımcı ile bir oturumda yapılmış olup, ortalama 10 dakika sürmüştür.

Tablo 1.

Çalışma Gurubuna Ait Betimsel Tanımlamalar

Katılımcılar	Kız	Erkek	Toplam
Lisans 2	5	4	9
Lisans 3	1	1	2
Lisans 4	-	4	4
Toplam	6	9	15

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının 10'u kız ve 5 tanesi erkektir. Bu katılımcıların 9'u 2.sınıf, 2'si 3.sınıf ve 4'ü 4.sınıfta eğitimlerini sürdürmektedir.

3.3. Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ve ses kaydı yapılarak elde edilmiştir. Hazırlanan yarı yapılandırılmış soruların kapsam geçerliliği için, eğitim programı ve müzik eğitimi anabilim dallarında hizmet süreleri 20 ve 12 yıl olan ve farklı bir üniversitenin aynı isimli anabilim dalında görev yapan alanda uzman iki öğretim elemanının görüşlerine sunulmuş, elde edilen dönütler sonrası da yapılan ekleme/düzeltilmelerle son şekli verilmiştir. Görüşme sırasında açık uçlu sorular katılımcılara yüz yüze görüşme sırasında yöneltilmiş, katılımcılar görüşlerini sözlü olarak ifade etmişlerdir. Görüşmeler ve verilerin raporlaştırılması aşamalarında araştırmaya katılan hiçbir katılımcının gerçek ismi kullanılmamış ve hepsine kod isimler verilerek görüşleri aktarılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için katılımcılardan elde edilen veriler üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan çevir yazıya dökülmüştür. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden tümevarımcı analiz kullanılmıştır. Tümevarımcı analiz iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada ses kaydı ile elde edilen veriler bilgisayar ortamına geçirilmiştir. İkinci aşamada ses kayıtları dinlenip temalara göre kodlanmıştır.

3.4. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 24.12.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/287

4. BULGULAR**4.1. Müzik öğretmeni adaylarının müziği dinleme sırasında müziği algılama şekilleri****Tablo 2.***Müzik Öğretmeni Adaylarının Müziği Algılama Şekilleri*

Ana Tema	Alt Temalar	Öğrenciler
Müziğin Dinlenme Sırasındaki Algılanma Şekilleri	a) Müziği Biçimsel Olarak Algılayanlar b) Müziği Duyumsal Olarak Algılayanlar c) Hem Biçimsel Hem Duyumsal Olarak Algılayanlar	Ö1, Ö3, Ö9 Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15 Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö11, Ö12

Tablo 2’den anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar üç ana alt temada (Biçimsel olarak algılayanlar, Duyumsal olarak algılayanlar, Hem biçimsel hem duyumsal olarak algılayanlar) toplanarak verilmiştir. A temasını 3, b temasını 6, c temasını ise yine 6 öğretmen adayı benimsemiştir. Söz konusu temaların dağılımında b ve c temalarına ait yanıtlarında birbirine eşit sayılarda dağılım göstererek yanıtlandığı, bununla birlikte a temasının ise diğer iki temaya oranla daha az oranda ifadelendirildiği görülmektedir.

Öğretmen adaylarının müziği dinleme sırasındaki algılama şekillerine ait verdikleri yanıtların temalara göre dağılım örnekleri aşağıdaki gibidir.

Müziği biçimsel olarak algılayanlardan (a teması): Ö3 “Zaten hani genelde notadan takip ederek dinlemeyi seviyorum. Mesela geçen dönem şey çalışmıştım ee Pathetique Sonata çalışmıştım Beethoven. Onu o kadar çok dinlemiştim ki hani artık ezberlemiştim nerede ne gelecek. Çalarken bile çok kolay bir şekilde çıkartmıştım parçayı.” Ö9 “Tam olarak mesela ritim davulun verdiği atak olabilir, aralarda; sözlerde, geçişler falan veya soliste verdiği... yani bas gitar da biraz olabilir, onların uyumu olabilir. Müziğin altyapısı yani, iştir.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Müziği duyumsal olarak algılayanlardan (b teması): Ö8 “Benim içimde yarattığı diyeyim yani armonik kalıplar tabi ki düşünülebilir ama daha çok hissiyatı önemsiyorum. Ben hisleriyle yaşayan biriyim. Bana göre duygulara odaklanmak.” Ö14 “Bazen böyle şey oluyor hani tutkulu bir hal alıyor yani o tutkuyu hissediyorum. Heyecan oluyor bazen. Bir de mesela müzik dinlerken değil de daha çok müzik yaparken, hani sözsüz bir şey böyle sanki ruhumun dalgalandığını hissediyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Müziği hem biçimsel hem duyumsal olarak algılayanlardan (c teması): Ö2 “Duyusal daha ön planda olmalı ama ee bir süreç dahilinde, daha öğrenme sürecinde olduğumuz için şu anda armonik olarak baktığımızdan dolayı. Öğrenci olduğum için daha tam anlamıyla duygulara yerini vermedi. Daha henüz bilgi edinme aşamasında olduğumdan.” Ö4 “Aslında doğrusunu söylemek gerekirse ilk başta duygusu beni çeker. Daha sonra hani müzik alanındaki 8 yıllık bilgimle şey yaparak onun artık duygusundan ziyade arkasındaki şeyleri incelemeye çalışırım. Yani neler olmuş, formları işte ne bileyim ee armonisi, çalgıları mesela bilmediğim bir sürü çalgı olabiliyor bazen bir klasik müzikte. Hani onun sesini aklımda tutup onu araştırmaya çalışırım.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak öğrencilerin bir bölümü, bir müzik eserini dinlerken müziği duyumsal olarak algıladıklarını ifade etmektedirler. Bununla birlikte öğrencilerin diğer bir bölümü de müziği hem duyumsal hem de biçimsel algıladıklarını belirtmektedirler. Öte yandan, müziği biçimsel algılayan öğrencilerin sayısının diğer iki gruba göre çok az olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının ifadelerindeki bu farklılığın sebebi, müziğin duygulara hitap eden bir yapısının olduğu düşüncesinden kaynaklanmış olabilir.

4.2. Müzik öğretmeni adaylarının müziğin genel tanımına ilişkin görüşleri**Tablo 3.***Müziğin Genel Tanımına Ait Alt Tema Ve Öğrenci Dağılımları*

Ana Tema	Alt Temalar	Öğrenciler
Müziğin Genel Tanımı	a) Hanslick’e göre Müziğin Tanımı b) Kant’a göre Müziğin Tanımı	Ö1, Ö9 Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15

Tablo 3’ten anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar iki ana alt temada (Hanslick’e göre müziğin tanımı, Kant’a göre müziğin tanımı) toplanarak verilmiştir. A temasını 2, b temasını ise 13 öğretmen adayı benimsemiştir. Söz konusu temaların dağılımında b temasının, a temasına oranla çok daha fazla ifadelendirildiği görülmektedir.

Öğretmen adaylarının müziğin genel tanımına ait verdikleri yanıtların temalara göre dağılım örnekleri aşağıdaki gibidir.

Hanslick’in müzik tanımını (a teması) benimseyenlerden: Ö9 “O zaman ben yine biçim derim. Yani benim yaşadığım şey davulun atağını değiştirmiyor. Onu duyduğum zaman neyse odur.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Kant’ın müzik tanımını (b teması) benimseyenlerden: Ö5 “Birçok insan için o an çok mutluysen bile çok hüzünlü bir müzik insanın duygu durumunu değiştirebiliyor. Ya da ee ya hani mutluysen daha fazla o mutluluğu hissedebiliyoruz, ya da o hüznü hani sonunda kadar hissedebiliyoruz. Hani sonuçta bestecinin ‘bunu niye yazdın, niye böyle?’ değil de kendi duygularımızı katıyoruz. Hani sanki herkesin kendi bestesiymiş gibi hissediyor, hani sanki beni anlatıyor gibi. Herkes hissettiği için bence kesinlikle duygu yani içine çekiyor.” Ö7 “Şimdi ben biraz duygusal bir insanım. Ee ister istemez de duyuya çok önem veriyorum. Bu günlük yaşamda da olsun, okul yaşamımda da olsun. Ee müzik de benim için bambaşka bir şey. Yani ben mesela bir istemediğim zaman çalamıyorum, yapamıyorum. Hani ona bir bağlanmam lazım, bir anda duygu gelmesi lazım.” Ö13 “Müzik duygusaldır yani bilmiyorum. Ben ses olarak bakmıyorum, daha çok onun verdiği duyguya bakıyorum. Bana göre duygusal yani. Yani tabi ki de onları da düşünmek gerekiyor, nerede ne çalınmış ama bütünsel olarak baktığım zaman ben bana verdiği duyguya bakıyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak öğrencilerin tamamına yakını, müziğin genel tanımına ilişkin Kant’ın ortaya koyduğu müzik tanımını benimsediklerini ifade etmektedirler. Öte yandan, müziğin genel tanımına ilişkin Hanslick’in müzik tanımını benimseyen öğrencilerin sayısının ise çok az olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının ifadelerindeki bu büyük farklılığın sebebi, müziğin genel yapısında duygusal yönünün biçimsel yönüne göre daha ön planda olduğu düşüncesinden kaynaklanmış olabilir.

4.3. Müzik öğretmeni adaylarının müziğin estetik değerine ilişkin görüşleri

Tablo 4.

Müziğin Estetik Değerine İlişkin Alt Tema ve Öğrenci Dağılımları

Ana Tema	Alt Temalar	Öğrenciler
Müziğin Estetik Değeri	a) Müziğin Biçimsel Yönü	Ö1, Ö5, Ö6, Ö9, Ö12
	b) Müziğin Duygusal Yönü	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15

Tablo 4’ten anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar iki ana alt temada (Müziğin biçimsel yönü, Müziğin duygusal yönü) toplanarak verilmiştir. A temasını 5, b temasını ise 10 öğretmen adayı benimsemiştir. Söz konusu temaların dağılımında b temasının, a temasına oranla daha fazla yanıtlandığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının müziğin estetik değerine ait verdikleri yanıtların temalara göre dağılım örnekleri aşağıdaki gibidir.

Müziğin biçimsel yönünü (a teması) ön planda tutanlardan: Ö5 “Yani, armoniğimsi. İçinde hani kullanılan çalgılar, yorum yani en önemlisi. Hani bir de iyi bir kayıt mesela, yani müzikte.” Ö9 “Estetik değer katan... Yani bir armonik kurala uymuştur, belli bir kurallar var. Onlara uyuyorsa güzeldir. En önemli olan yani konuşuyoruz arkadaşlarla. Bizde basgitar-davul uyumu var klasik yani onda atak yaparken beraber yapmaları gibi bir bizde şey de var. O da beraber yapıyorlarsa çalanlar o da güzel, bayağı etki yapar.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Müziğin duygusal yönünü (b teması) ön planda tutanlardan: Ö4 “Ben mesela enstrümanım gitar. Gitarda çok sevdiğim bir parça var. Ya mesela Alhambra’yı dinlerken her defasında yani kayboluyorum içinde. Çok da dikkatim açık olsa aslında, yine dikkatim açık olsa da yine ondan kayboluyorum hani deseler ki bana hocalarım ‘bunu teknik olarak dinle, armonilerini dinle, nerelerde neler olmuş onlara bak.’ deseler ben gene onlara uzaklaşıyorum ister istemez. Duygusal boyutuna geçerim.” Ö11 “Estetik yapan şey yani estetik olarak bence önemli olan şey armoni tabi ki de yani beni ‘şu eseri seviyorum çünkü armonik yapıdan gerçekten bütünlük sağlıyor.’ diyebilirim. Ee klasik müzik için böyle yani jazz müzik dinlediğimde durum tamamen değişiyor. Jazz müzikte enstrümantal düşünüyorum, tamamen o an çalan kişinin hissettikleri, yani icracının hissettikleri. Armoni tabi ki de önemli ama jazz biraz daha ruhunu katarak yapılan bir şey, klasik müzik gibi değil. Yazılmış bir eseri seslendirmek ama emprovizasyon düşünüldüğünde tamamen kendi ruhunu çalmak.” Ö15 “Duygusal olması bence müziği daha güzel yapan şey. Çünkü yani böyle hareketli, olduğunda ben de böyle hareketli bir yapıya sahip

olduğum için beni biraz böyle şey yapıyor ama duygusalsa daha farklı bir psikolojiye sokuğu için bence o daha güzel yapıyor.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak öğrencilerin büyük çoğunluğu, müziğin estetik değerine ilişkin müziğin duygusal yönünü ön plana aldıklarını ifade etmektedirler. Diğer yandan, öğrencilerin bir kısmının ise müziğin estetik değerine ilişkin müziğin biçimsel yönünü ön plana aldıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının ifadelerindeki bu farklılığın sebebi, müziğe estetik değer veren unsurun, müziğin biçimsel özelliklerinden ziyade müziğin duygulara hitap edebilmesi olduğu düşüncesinden kaynaklanmış olabilir.

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bulgularına göre müzik öğretmeni adaylarının müzik dinleme sırasında algılama şekillerine ilişkin bulgular; müziği biçimsel, duyumsal ve hem biçimsel hem duyumsal olarak algılamaktır. Benzer şekilde Kaplan (2010) “sanat eğitiminin bir parçası da müziktir” ifadesinden yola çıkarak sanatsal bir eğitimin yolunun müziğin insan yaşamındaki yerini anlamaktan ve müziğin ne olduğunu kavramaktan geçtiğini belirtmiştir. Diğer yandan Doğanay ve Sarı ise (2003), “ilköğretimdeki öğretmenlerin sahip oldukları eğitim felsefelerine ilişkin algılarını” inceledikleri çalışmada öğretmenlerin sahip oldukları eğitim felsefelerinin ele alınan değişkenler açısından anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu bakımdan araştırmanın bulguları ile örtüşmemektedir. Bu farklılığın ortaya çıkmasında, çalışma grubunun farklılığı ve çalışmalarda gerek müzik estetiğinin gerekse eğitimin farklı yanlarına odaklanılmış olması etkili olmuş olabilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda ise öğretmen adaylarının müziğin tanımına ilişkin görüşleri; Hanslick veya Kant’a göre müziğin tanımını benimsemeleridir. Müzik öğretmeni adaylarının Hanslick ve Kant’a göre müziğin tanımını benimsemeleri ile müzik dinleme sırasında onu algılama biçimleri birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Nitekim müzik öğretmeni adaylarının Hanslick veya Kant’a göre müziğin tanımını benimsemeleri farklılaşmaktayken müziği hem duyumsal hem de biçimsel olarak algılayanların varlığı da görülmektedir. Erbay’ın (1999), 18.yy ve 20.yy arası düşünce tarihinden seçtiği temsilcilerin sanat ile ilgili görüşlerinden yola çıkarak hazırladığı “sanatın felsefi açıdan sınıflandırılması” ile örtüşmektedir. Ayrıca Ülger’in (2014), Alman estetik kuramcı ve besteci Wagner’in müziği felsefi bir düşüncenin ifadesi olarak ele aldığı görüşlerini içeren “Richard Wagner’de müzik felsefesinin temelleri” çalışmasıyla örtüşmektedir. Bu çalışmalarla benzerliğin ortaya çıkmasında müziğin tanımına ilişkin felsefi bakış açılarının varlığını günümüzde de aynı şekilde sürdürüyor olması olabilir. Bir başka deyişle bu bakış açıları evrenselliğini ve zamansızlığını devam ettirmektedir.

Araştırmanın son bulgusu ise öğretmen adaylarının müziğe bakışlarının felsefi olarak değerlendirilmesi sırasında müziğin estetik değerine ilişkin görüşleri; müziğin biçimsel veya duygusal yönünü benimsemeleridir. Bununla birlikte daha önce müziğin tanımına ilişkin bulgularda Hanslick’e göre müziğin tanımını benimseyen öğretmen adayları ile müziğin biçimsel yönünü benimseyen müzik öğretmeni adaylarının sayısı farklılık göstermektedir. Yine daha önce müziğin tanımına ilişkin bulgularda Kant’a göre müziğin tanımını benimseyen öğretmen adaylarının ile müziğin duygusal yönünü benimseyenlerin sayısı arasında da farklılık görülmektedir. Bu farklılıkların meydana gelmesinde müziğin tanımlarına ve onun icra edilmesine yönelik algılardaki farklılıklar sebep olmuş olabilir. Bir başka deyişle bu farklılıklarda müzik öğretmeni adayları için müziğin hem duygusal hem de biçimsel yönünün önemli olması etkili olmuş olabilir. Benzer şekilde Şen’in (2014), “müzik öğretmeni adaylarının müzik estetiğine ilişkin düşünceleri”ni sorguladığı araştırmasında adayların müziği estetik bir sanat olarak gördükleri ve müziğin tanımını yaparken bu estetik yönünü vurguladıkları görülmektedir. Ayrıca Yokuş’un (2016) “müzik öğretmeni adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerini belirlediği ve çeşitli değişkenler açısından irdelediği” ne ilişkin araştırmasıyla örtüşmektedir.

Sonuç olarak bu araştırma ile birlikte, çalışmamızın içerdiği konuya ilişkin ileriki çalışmalarda müzik öğretmeni adaylarının müziğe bakışlarının felsefi olarak değerlendirilmesi ile ilgili yeni bir tartışma alanı açılabilir. Ayrıca bu araştırma, katılımcıların kişisel özelliklerinin müziğe bakışlarındaki etkileri dikkate alınarak değerlendirilebilir ve genişletilebilir.

Bu araştırma farklı bölümlerde okuyan öğretmen adayları için de genişletilerek uygulanabilir. Aynı zamanda görev yapmakta olan veya emekliliğe ayrılan müzik öğretmenleriyle ve müzisyenlerle de böyle bir çalışma gerçekleştirilebilir. Ayrıca bu çalışma farklı yaş gruplarıyla da yapılabilir. Müziğin felsefi boyutlarının yanı sıra psikolojik ve sosyolojik boyutlarının da farklı araştırma gurupları, veri toplama araçları ve desenlerle kurgulandığı çalışmalarla da gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2019). Durum çalışması. A. Saban & A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (3. baskı). Anı Yayıncılık.
- Çoraklı, E. (2016). Müzikal biçimciliğe dair. *Akademik Bakış Dergisi*, 58(6), 490-498.
- Doğanay, A. & Sarı, M. (2003). İlköğretim öğretmenlerinin sahip oldukları eğitim felsefelerine ilişkin algılarının değerlendirilmesi “Öğretmenlerin eğitim felsefeleri”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 321-337.
- Erbay, M. (1999). Sanatın felsefi açıdan sınıflandırılması. *Anadolu Sanat Dergisi*, 10, 54-58.
- Hanslick, E. (1986). *On the musically beautiful* (G. Payzant, Trans.). Hackett Publishing Company. (Original work published 1891)
- Kant, I. (2011). *Yargı yetisinin eleştirisi* (Çev. A. Yardımlı). İdea Yayınevi.
- Kaplan, A. (2010). Sanat eğitiminde müziğe felsefe penceresinden bakmak. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 71-84.
- Sarıgöz, O., Sağ, M. & Çam, F. (2015). Öğrencilerin sanat eğitimi ve sanatın gerekliliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 572-579.
- Şen, Ü. S. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının müzik estetiğine ilişkin algıları. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 3(13), 1-24. <https://doi.org/10.7816/idil-03-13-01>
- Tatar, B. (2011). Müzik, iman ve felsefe arasındaki ilişkilerin yer ve mekân kavramları açısından bir analizi. *Milel ve Nihal*, 8(2), 7-17.
- Ülger, E. (2014). Richard Wagner'de müzik felsefesinin temelleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 203-220. <https://doi.org/10.17755/esosder.08947>
- Wiles, J., & Bondi, J. (1993). *Curriculum development: A guide to practice* (4th ed.). Prentice-Hall Inc.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yokuş, T. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 26-36. <https://doi.org/10.21666/mkuefd.59611>

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Music can be defined as the art of expressing the individual, social, intellectual and religious needs of human beings through sound. In terms of being an artistic expression method, music has a structure worth considering from a philosophical point of view. It can be said that evaluating music from a philosophical point of view is a field of study that has a place in the world of philosophy.

Philosophy, due to its inquisitive attitude, undoubtedly strives to have a say and express ideas about many different fields. This questioning attitude in the essence of philosophy can manifest itself in the philosophy of art, just like in other fields, and more specifically in the field of music. In this context, Immanuel Kant within the framework of "Perceiving Music Sensually", which forms the basis of two fundamental philosophical approaches different from each other, and Hanslick within the framework of "Perceiving Music Formally" draws attention.

In terms of music, Kant (2011) states that music does not leave any lasting thoughts and gives temporary impressions. In this context, Kant makes an analogy for music as "pleasure derived from the fragrance that spreads itself over a wide area" and states that music is a fine art branch that only produces a sense of personal pleasure (Kant, 2011, p. 204). Hanslick (1986), on the other hand, discusses his thoughts on aesthetics and music within the scope of formal perception and defends the view that a musical work that is judged as beautiful should have "beauty consisting only of sounds and artistic combination of sounds". Therefore, the things that a person who perceives the music as a form will look for in order to find the work beautiful will be nothing but the sounds and the movements of the sounds. (Hanslick, 1986, p. 5).

Considering the relevant literature, it can be said that music is on the way to becoming a subject of philosophy in Turkey. However, it is seen that there is no research in which philosophical approaches to music are examined or compared, or the role of these philosophical approaches in perceiving music. Therefore, it is thought that the research will be beneficial in terms of eliminating this deficiency and drawing attention to the philosophical approaches to music. In addition to this, this research aims to reach a scientific result not only by philosophical analysis but also by making use of philosophical theories. It is hoped that the research can also be applied to other prospective students, different professions and age groups, by adding different philosophical approaches, and thus can be a source of inspiration for new research. The purpose of this research, which was carried out in the light of the above considerations, is to determine and examine which of the two different basic approaches, "Perceiving Music Formally" and "Perceiving Music Sensationally", are closer to music teacher candidates' perceptions with the help of three main themes.

For this general purpose, answers to the following questions were sought.

Music Teacher Candidates';

- 1- What are their views on whether they perceive the music formally or emotionally while listening to music?
- 2- What are their preferences of music regarding the Kantian or Hanslickian philosophy approach, which are two different philosophical approaches?
- 3- What are their views on the factors that determine the aesthetic value of music?

2. METHOD

In this study, the "holistic single case" design, one of the case study designs of qualitative research methods, was used. The only holistic case pattern addressed in the study is the views on the philosophical evaluation of the music education teacher candidates' views of music (Akar, 2019; Yıldırım & Şimşek, 2008).

In this study, purposeful sampling method was followed. While determining the sample of the research, one of the purposeful sampling methods, "maximum diversity sampling" was used. The research was obtained as a result of interviews with a total of 15 students in the 2nd, 3rd and 4th grades of the Faculty of Education, Department of Music, who participated in the research voluntarily in the spring term of the 2015-2016 academic year at Bolu Abant İzzet Baysal University. The interviews were held in one session with each participant and lasted an average of 10 minutes.

The data in the study were collected by audio recording with semi-structured interview questions. For the content validity of the prepared semi-structured questions, they were submitted to the approval of two lecturers who are experts in the field, and they were finalized with the additions/corrections made after the feedbacks obtained. During the interview, open-ended questions were asked to the participants during the face-to-face interview, and the participants expressed their opinions verbally (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Inductive analysis, one of the types of content analysis, was used in analyzing the data obtained within the scope of the research. In this research, inductive analysis was conducted in two stages. In the first stage, the data obtained by audio recording were transferred to the computer environment. In the second stage, audio recordings were listened and coded according to themes.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

According to the findings of the study, the findings related to the perception of music teacher candidates while listening to music; is to perceive music formally, sensually, and both formally and sensually. Similarly, Kaplan (2010) stated that the way of an artistic education is to understand the place of music in human life and to comprehend what music is, based on the expression "music is a part of art education". On the other hand, Doğanay and Sarı (2003), in their study on "perceptions of teachers in primary education about their educational philosophies", concluded that the educational philosophies of teachers did not differ significantly in terms of the variables discussed. In this respect, it does not coincide with the findings of the study. The difference of the study group may have been effective in the emergence of this difference.

Another finding of the study is that the opinions of the teacher candidates on the definition of music adopt the definition of music according to Hanslick or Kant. According to Hanslick and Kant, music teacher candidates' adoption of the definition of music and their perception of it while listening to music may differ from each other. As a matter of fact, while music teacher candidates' adoption of the definition of music according to Hanslick or Kant differs, it is also seen that there are also those who perceive music both sensually and formally. It coincides with the "philosophical classification of art" prepared by Erbay (1999), based on the views of the representatives she chose from the history of thought about art between the 18th and 20th centuries. In addition, it coincides with Ülger's (2014) study "The Basis of Music Philosophy of R. Wagner", which includes the views of German aesthetic theorist and composer Wagner, who treats music as an expression of a philosophical thought. It may be that the philosophical perspectives on the definition of music continue to exist in the same way today in the emergence of the similarity with these studies. In other words, these perspectives maintain their universality and timelessness.

The last finding of the study is the opinions of the teacher candidates on the aesthetic value of music during the philosophical evaluation of their views on music; adopting the formal or emotional aspect of music. Previously, in the findings related to the definition of music, it was seen that there were 2 teacher candidates who adopted the definition of music according to Hanslick, while the number of those who adopted the formal aspect of music was 5. In addition, it is seen that the number of pre-service teachers who adopted the definition of music according to Kant was 13, while the number of those who adopted the emotional side of music was 10. The differences in perceptions of the definition of music and its performance may have caused these differences to occur. In other words, the fact that both emotional and formal aspects of music are important for music teacher candidates may have been effective in these differences. Similarly, in Şen's (2014) research in which he questioned "the thoughts of music teacher candidates on music aesthetics", it is seen that the candidates see music as an aesthetic art and emphasize this aesthetic aspect while defining music. In addition, it overlaps with Yokuş's (2016) research on "An Examination of Philosophy of Education Music Teacher Candidates Adopt in Terms of Different Variables".

As a result, with this research, a new field of discussion can be opened about the philosophical evaluation of music teacher candidates' view on music in future studies on the subject of this research. In addition, this research can be evaluated and expanded by considering the effects of the personal characteristics of the participants on their view of music.

This research can be extended and applied to teacher candidates studying in different departments. At the same time, such a study can be carried out with current or retired music teachers and musicians. In addition, this study can be done with different age groups. In addition to the philosophical dimensions of music, it can also be realized through studies in which the psychological and sociological dimensions are constructed with different research groups, data collection tools and patterns.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 24.12.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/287

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %40, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %30, 3. yazarın araştırmaya katkı oranı %30'dur.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, soruların hazırlanması, katılımcılarla görüşmelerin gerçekleştirilmesi, veri analizi, raporlaştırma, literatür taraması.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, soruların hazırlanması, yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, literatür taraması.

Yazar 3: Araştırmanın tasarlanması, soruların hazırlanması, katılımcılarla görüşmelerin gerçekleştirilmesi, literatür taraması.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.